

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A L'ESPAI PÚBLIC (CIRCULACIÓ I ESTACIONAMENT)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 26 d'abril de 2022 una Associació de Veïns i Veïnes va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava la manca d'actuació municipal envers l'ocupació indeguda de l'espai públic per part de bicicletes i motocicletes de lloguer. Majoritàriament utilitzen aquests vehicles persones visitants que, sovint, no tenen respecte per l'entorn i deixen els vehicles lligats o abandonats en espais no permesos, en zones on s'impedeix el pas o al mig del carrer.

Les empreses llicenciatàries del servei de lloguer de bicicletes i motos d'ús compartit estan incomplint la normativa que els habilita a exercir la seva activitat a l'espai públic, especialment respecte de dues obligacions: la de garantir l'estacionament correcte en els ancoratges de bicicletes i la de retirar qualsevol vehicle que estigui estacionat indegudament en menys de 24 hores.

Aquesta situació es manté des de fa molt de temps. Ja al novembre del 2020 l'associació va mantenir una reunió amb el gerent de Mobilitat i Infraestructures i van acordar algunes mesures que les empreses llicenciatàries havien de complir. També es va acordar fer reunions de seguiment, però no s'estan duent a terme.

Van trucar al Telèfon del Civisme per instar a retirar els vehicles mal estacionats i els van respondre que no podien atendre aquestes queixes. També ho van demanar a través del web municipal i els van respondre que el procés de verificació i retirada de vehicles abandonats de la via pública trigava aproximadament 40 dies.

Demanen que, a través de la normativa aplicable a aquesta activitat econòmica, se sancionin les empreses incomplidores amb la revocació de la llicència.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se **a l'Àrea de Prevenció i Seguretat, al Districte de Ciutat Vella i a l'Àrea de Mobilitat** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada.

El dia 5 de juliol de 2022 es va sol·licitar a aquests organismes la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

Els dies 30 de juliol i 23 de desembre de 2022 aquesta Sindicatura va rebre la informació per part de l'Àrea de Prevenció i Seguretat i del Districte de Ciutat Vella. En data d'avui no s'ha rebut la informació demanada a l'Àrea de Mobilitat.

Els escrits de l'Àrea de Prevenció i Seguretat i del Districte de Ciutat Vella, respectivament, exposen les actuacions que s'han dut a terme en relació amb aquesta queixa.

CONSIDERACIONS

1. Incompliment municipal del deure de col·laboració

Després d'un any i quatre mesos, **l'Àrea de Mobilitat encara no ha facilitat** a la Sindicatura de Greuges de Barcelona la informació que es va sol·licitar per resoldre la queixa. Aquest termini supera amb escreix el que pot considerar-se un temps raonable, d'acord amb els principis d'eficiència i bona administració amb què han de regir-se els serveis municipals. Així mateix, **incompleix el deure de col·laboració** establert per l'article 3.7 de la normativa reguladora de la institució de la Sindicatura de Greuges de Barcelona (aprovada per la Comissió de Govern en sessió del 19 de gener de 2005).

D'acord amb aquests fets, es recorda a l'Àrea de Mobilitat (actualment dins l'Àrea d'Urbanisme, Transició Ecològica, Serveis Urbans i Habitatge) l'obligació de col·laborar amb aquesta Sindicatura per tal que pugui dur a terme adequadament la seva tasca de supervisió dels serveis municipals i alhora vetllar pels drets de la ciutadania.

2. Llicència d'ús comú especial del domini públic per a l'estacionament de bicicletes, ciclomotors i motocicletes d'ús compartit en règim d'explotació econòmica, sense espais fixes d'estacionament

Les empreses prestadores del servei privat de lloguer de bicicletes, ciclomotors i motocicletes d'ús compartit (també anomenat "bicisharing" o "mosharing") han d'obtenir una llicència d'ús comú especial del domini públic d'acord amb l'Ordenança sobre l'ús de les vies i els espais públics (OUVEP). En concret l'article 28.1.b) OUVEP estableix que és un supòsit d'ús comú especial "l'exercici d'indústries o activitats professionals a la via pública que impliquin un ús intensiu de l'espai públic, com el rodatge de pel·lícules, els autotaxis i automòbils de lloguer."

La llicència habilita a estacionar a qualsevol indret de l'espai públic en què l'estacionament estigui permès per la normativa vigent. Per això, a causa de l'ús intensiu que els vehicles amb llicència fan de l'espai públic, les empreses llicenciàries estan subjectes al compliment de determinades condicions que es troben al *Decret de regulació del nombre i les condicions de les llicències temporals d'ús comú especial del domini públic per a l'estacionament de bicicletes, ciclomotors i motocicletes d'ús compartit en règim d'explotació econòmica al terme municipal de Barcelona*¹, normativa que va ser aprovada pel decret d'Alcaldia de 4 de juliol de 2019 (BOPB 8/8/2019; expedient 19SD0011D).

D'acord amb la informació i les fotografies aportades, el veïnat del barri Gòtic diàriament troba bicicletes i motos enmig de places i carrers, el que significa que **les empreses llicenciàries estan incomplint sistemàticament les obligacions de l'article 8.j i 8.k d'aquesta normativa:**

j) Reubicar correctament els vehicles que es detecti que estan incomplint les obligacions en matèria d'estacionament en el domini públic en el termini de 24 hores, sens perjudici de l'aplicació de l'Ordenança de circulació de vianants i vehicles (OCVV) i de la normativa concordant.

k) Garantir l'ancoratge de les bicicletes als aparcaments instal·lats per l'Ajuntament a l'espai públic en forma de "U" invertida amb aquesta finalitat.

D'acord amb l'article 10 del decret, l'Ajuntament té la facultat d'imposar penalitats per incompliment de les condicions de la llicència. Així mateix, d'acord amb l'article 12, l'Ajuntament pot revocar la llicència per raons d'interès públic, així com, per qualsevol incompliment greu de les obligacions i condicions de la llicència, entre d'altres.

---

¹ <https://ajuntament.barcelona.cat/transparencia/ca/estacionament-bicicletes-motocicletes-us-compartit>

3. Normativa de circulació. Estacionament de bicicletes, ciclomotors i motocicletes

Adicionalment al compliment de la normativa aplicable a la seva activitat econòmica, les bicicletes, ciclomotors i motocicletes de lloguer d'ús compartit estan sotmeses al règim de la disciplina de circulació, com qualsevol altre vehicle.

Són motius de queixa tant l'estacionament indegut de bicicletes i motocicletes al mig del carrer, com el fet que algunes bicicletes correctament estacionades als encoratges en forma d'U hi romanguin estacionades durant més temps del raonable.

- Estacionament indegut de bicicletes

El règim d'estacionament de bicicletes està regulat en l'article 14.7 de l'Ordenança de circulació de vianants i de vehicles (OCVV). Aquest precepte estableix que les bicicletes s'han d'estacionar preferentment als llocs destinats específicament per a aquesta finalitat (com ara als ancoratges en forma d'U). Si no hi ha llocs a les immediacions o estan ocupats, les bicicletes es poden estacionar en altres parts de la via no prohibides per l'OCVV.

Els espais on està prohibit que estacionin les bicicletes són els següents:

- a) Es prohibeix lligar les bicicletes als arbres, semàfors, bancs, contenidors, papereres, marquesines de transport i elements de mobiliari urbà quan es dificulti el destí o funcionalitat de l'element.
- b) Es prohibeix estacionar davant de zones on hi hagi reserves d'estacionament per a persones amb mobilitat reduïda, de càrrega i descàrrega a la calçada o de servei públic, durant les hores de reserva.
- c) Es prohibeix l'estacionament en llocs reservats a altres persones usuàries o serveis, i a les zones de servei Bicing, si la bicicleta no integra aquest servei.
- d) Es prohibeix l'estacionament a les voreres quan s'impedeixi el pas dels vianants.

D'acord amb l'OCVV, com a norma general hi ha un límit màxim de vuit dies consecutius per romandre estacionat al mateix lloc i, específicament per a bicicletes, se n'habilita la retirada a partir d'un mes.

- Retirada de bicicletes per part de la grua municipal

L'article 14.8 OCVV estableix que les disposicions relatives a la retirada de vehicles de la via pública de l'article 63 OCVV són aplicables a les bicicletes. Les causes específiques de retirada de bicicletes són les següents:

- a. L'estacionament durant un mes al mateix lloc, quan falti algun element indispensable per a la circulació o les condicions generals permetin deduir raonablement un notori estat d'abandonament.
- b. L'estacionament en els supòsits de l'apartat 14.7 OCVV.

La retirada és executada pel servei de grues de B:SM amb la tramitació prèvia d'un expedient que instrueix la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB).

En el cas concret d'abandonament, cal assegurar que la bicicleta ha estat al mateix lloc durant 30 dies. La GUB és l'encarregada de detectar la situació d'abandonament, marcar el vehicle i fer fotografies durant les comprovacions de l'estat del vehicle. A fi que el procediment s'iniciï, la GUB col·loca adhesius informatius en el vehicle mateix, amb els continguts i les característiques següents:

- Adhesiu groc: es col·loca en iniciar el procediment i, concretament, informa de la situació del vehicle i de la denúncia imminent pel concepte d'abandonament en un termini de 8 dies. Després d'aquest termini, la GUB denuncia el vehicle.
- Adhesiu verd: es col·loca quan es constata que, passats com a mínim 22 dies des de la data de denúncia, la situació continua sent la mateixa i, en aquest sentit, informa de la retirada imminent del vehicle.

No obstant això anterior, **a la pràctica aquesta mesura no és aplicable a les bicicletes, ciclomotors i motocicletes de lloguer d'ús compartit, atès que les empreses llicenciatàries tenen l'obligació de retirar molt abans qualsevol vehicle mal estacionat, en concret en un termini màxim de 24 hores.**

- Estacionament de motocicletes

L'article 40 OCVV estableix que les motocicletes i ciclomotors de dues rodes s'estacionaran als espais destinats especialment per a aquest fi, sense que puguin ocupar un espai destinat i delimitat per a un altre tipus de vehicle. Quan no hi hagi la possibilitat d'aparcar a la calçada i sempre que no hi hagi una senyalització específica que ho prohibeixi, sí que és permès estacionar a la vorera amb subjecció a les condicions següents:

- Si la vorera fa entre 3 i 6 metres d'amplada: en paral·lel a la vorera (a un mínim de 0,5 metres del límit de la vorada) i entre els escocells, sense entorpir el pas de sortides de pàrquings, papereres, contenidors, a un mínim de 2 metres dels passos de vianants i les parades d'autobús, i deixant 3 metres lliures de pas per als vianants.
- Si la vorera fa més de 6 metres d'amplada: en semibateria, sempre que hi hagi més de 3 metres lliures de pas.

Quant a les accions conduents a fer complir la disciplina de circulació, segons informa Previsió i Seguretat, l'equip de Policia de Barri sí que ha dut a terme accions preventives específicament amb les empreses dedicades al lloguer de bicicletes i motocicletes i ha fet visites a totes les ubicades a Ciutat Vella per tal d'informar dels aspectes més rellevants quant a la circulació i l'estacionament d'aquests vehicles.

No obstant això, d'acord amb la informació aportada per l'Associació de Veïns i Veïnes del **Gòtic**, és un fet que **hi ha un excés de bicicletes i motocicletes de lloguer mal estacionades que haurien de ser objecte de denúncia i retirada**, de conformitat amb l'article 63 OCVV.

4. Atenció rebuda

L'Associació de Veïns i Veïnes ha presentat queixes sobre el tema que ens ocupa, tant escrites com a través dels canals de participació del barri.

- 3 de novembre 2020: reunió específica entre l'associació i diverses persones de l'Àrea de Mobilitat (entre les quals hi havia el gerent de Mobilitat i Infraestructures) per tractar els incompliments de les empreses amb llicència d'espai públic per a l'activitat de lloguer de bicicletes, ciclomotors i motocicletes que operen sense espais fixos d'estacionament. S'hi va explicar que els vehicles disposen d'una tecnologia que en permet la geolocalització en temps real i, per tant, el procés de retirada de vehicles, en principi, no presenta cap complexitat. Es va acordar que l'entitat els enviaria imatges d'incompliments i que se celebrarien reunions futures de seguiment. No consta que s'hagin celebrat les reunions.
- 21 de novembre de 2021: instància que exposa les molèsties i demana que es revoquin les llicències a les empreses que incompleixen la normativa.
- Durant el mes de novembre del 2021: l'Ajuntament respon que el procés de verificació i retirada de vehicles abandonats de la via pública triga aproximadament 40 dies.

Es dedueix que aquesta resposta s'està referint al règim de retirada de bicicletes abandonades, però la informació no és correcta, ja que **en el supòsit de vehicles de lloguer no cal fer la tramitació d'abandonament, sinó que es pot instar l'empresa llicenciària a retirar els vehicles en menys de 24 hores**, tal com és la seva obligació.

- 23 de desembre de 2021: resposta de Mobilitat del 10 de març de 2022 en què s'informa que es prenen les mesures oportunes i aplicables davant els possibles incompliments que es detecten, sigui per part de l'Administració mateixa o sigui a través de la informació que fa arribar a la ciutadania. En relació amb les empreses de lloguer de bicicletes, ciclomotors i motocicletes que operen des de l'espai públic, s'han fet diverses accions: comunicacions específiques amb els operadors, requeriments, inspeccions, incoació de procediments sancionadors, i comisos de vehicles, a banda de les sancions que aplica la GUB per incompliment de l'OCCV o de l'Ordenança sobre l'ús de les vies i els espais públics (OUVEP). També informen d'altres mesures per millorar l'estacionament de la ciutat, com la creació de places d'estacionament de motos en calçada, l'ampliació de la xarxa de carrils bici i l'ampliació d'espais d'estacionament de bicicletes.

Aquesta Sindicatura considera que l'atenció rebuda per l'Associació de Veïns i Veïnes en les diverses accions de queixa plantejades a l'Ajuntament era millorable: en una ocasió es va rebutjar l'atenció sense informar de la via adequada (quan es va adreçar al Telèfon de Civisme, i no els van redirigir a l'Àrea de Mobilitat que és el servei competent quant a la llicència); en una altra es va informar incorrectament de l'aplicació del règim general de bicicletes abandonades quan a aquests vehicles se'ls aplica un altre règim de retirada; i quan finalment la queixa va arribar a l'àrea competent, la resposta rebuda va ser massa genèrica, sense tenir en compte la reunió de l'any anterior en què es van acordar mesures concretes per controlar millor els incompliments.

En els temes d'espai públic és imprescindible involucrar el veïnat de la zona i, en aquest cas, per molt que l'associació sí que participa activament en els consells de barri i en altres fòrums, és evident que **no ha disposat d'una via fluida de diàleg on poder canalitzar els incompliments reiterats i sistemàtics de les empreses llicenciatàries, cosa que no és pròpia del principi de bona administració.**

L'article 21.2 de la Llei 26/2010, de 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions estableix que la ciutadania té dret a obtenir de les administracions públiques serveis d'atenció, informació i orientació per a l'exercici i la protecció de llurs drets i interessos.

El principi de **bona administració i l'eficàcia** dels serveis públics es recullen en l'article 41 de la Carta de drets fonamentals de la Unió Europea, en els articles 9.3 i 103 de la Constitució espanyola, i en l'article 3 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, del règim jurídic del sector públic administratiu comú. Aquests drets impliquen disposar d'una Administració que presti el màxim nombre de serveis amb els millors estàndards de qualitat, que, alhora, respecti els drets i els interessos legítims de la ciutadania i que sigui capaç de resoldre els problemes d'una manera àgil i eficaç.

Així mateix, la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat, aprovada l'any 2000, en l'article XXIII, en referència amb l'eficàcia dels serveis públics com a indicatiu d'una bona administració, indica que les autoritats locals han de garantir l'eficàcia dels serveis públics i la seva adaptació a les necessitats de les persones usuàries.

5. Afectació al dret a l'espai públic i al dret a l'accessibilitat

Finalment, ens agradaria fer una reflexió sobre com la ciutadania reclama l'ús de l'espai públic, que hauria de prioritzar les persones vianants per sobre de la resta d'agents que participen en la mobilitat de la ciutat.

En aquest cas, volem posar de manifest que un dels efectes negatius del turisme és la massificació turística que pateixen els emplaçaments de gran afluència i l'ocupació excessiva de l'espai quotidià.

Aquesta Sindicatura rep nombroses queixes relacionades amb problemes de convivència derivats de l'ús intensiu de l'espai públic per part de les persones visitants i, de fet, aquest és un dels inconvenients que s'identifica amb una xifra superior en l'enquesta de percepció del turisme² que l'Ajuntament fa cada any.

Des d'aquesta Sindicatura compartim la reivindicació de l'associació promotora de la queixa. I és que la ciutadania **no ha de suportar la presència d'uns vehicles estacionats indegudament, que treuen espai als vianants en els seus passejos quotidians, que dificulten l'accessibilitat de l'espai públic o que treuen espai d'ús legítim per part d'altres persones usuàries.**

La Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat estableix que les autoritats municipals han de garantir una relació harmoniosa entre l'hàbitat, els serveis públics, els equipaments, els espais verds i les estructures destinades als usos col·lectius (art. XVIII i XIX).

Per la seva banda, la Carta de drets i deures de la ciutat de Barcelona reconeix que totes les persones (incloent-hi tant veïnat com visitants) tenen el dret i també el deure d'utilitzar correctament els espais públics de la ciutat, el mobiliari urbà i la resta d'elements que hi estan ubicats (art. 38).

---

² https://ajuntament.barcelona.cat/turisme/sites/default/files/r22044_percepcio_turisme_informe_0.pdf

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Àrea d'Urbanisme, Transició Ecològica, Serveis Urbans i Habitatge (Mobilitat) no ha estat eficaç pel que fa al control de les obligacions de les empreses de lloguer de bicicletes, ciclomotors i motocicletes d'ús compartit en règim d'explotació econòmica, i, així mateix, l'actuació de l'Àrea de Seguretat i Prevenció no ha estat eficaç en el control de la normativa d'estacionament d'aquests vehicles.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a l'Àrea d'Urbanisme, Transició Ecològica, Serveis Urbans i Habitatge (Mobilitat)** que insti les empreses de lloguer de bicicletes, ciclomotors i motocicletes d'ús compartit en règim d'explotació econòmica a complir totes les obligacions establertes en el Decret de regulació del nombre i condicions de les llicències temporals d'ús comú especial del domini públic per a l'estacionament de bicicletes, ciclomotors i motocicletes d'ús compartit en règim d'explotació econòmica al terme municipal de Barcelona, destacadament les de garantir l'ancoratge dels vehicles i la retirada en menys de 24 hores dels que no estiguin ben estacionats; i que, si escau, imposi les penalitats i les mesures coercitives li atorga la llei, inclosa la possible revocació de la llicència d'acord amb els requisits legals.
- **Recomanar a l'Àrea d'Urbanisme, Transició Ecològica, Serveis Urbans i Habitatge (Mobilitat)** que impliqui les entitats veïnals dels barris de la ciutat en les futures regulacions o modificacions de la regulació actual de les llicències d'ús comú especial de l'espai públic per a l'estacionament de bicicletes, ciclomotors i motocicletes d'ús compartit.
- **Recordar a l'Àrea d'Urbanisme, Transició Ecològica, Serveis Urbans i Habitatge (Mobilitat)** que té l'obligació de col·laborar amb aquesta Sindicatura per tal que pugui dur a terme adequadament la seva tasca de supervisió dels serveis municipals i alhora vetllar pels drets de la ciutadania.
- **Recordar a l'Àrea de Seguretat i Prevenció** que té l'obligació de fer complir la normativa aplicable a l'estacionament de vehicles a la via pública, incloent-hi els de lloguer.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.